

Виходить у Львові

щодня (крім неділі і гр. кат. свят) о 5-ій годині по полудні.

РЕДАКЦІЯ і Адміністрація: улица Чарнецького ч. 10.

ПИСЬМА приймають ся лиш еранковані.

РУКОПИСИ звертають ся лиш на окреме жадане і за вложеньем оплати почт.

РЕКЛЯМАЦІЇ невапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Газети Львівської“.

Передплата у Львові

в бюрі дневників пасажа Гавсмана 9 і в ц.к.

Староствах на провінції:

на цілий рік К 4-80

на пів року К 2-40

на чверть року К 1-20

місячно . . . К—40

Поодинокое число 2 с.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік К 10-80

на пів року К 5-40

на чверть р. К 2-70

місячно . . . К —90

Поодинокое число 6 с.

Вісті політичні.

З делегацій. — Криза в Греції. — Справа перска.

Войськова комісія австрійської делегації мала засідане вчора. Справоздавець пос. Шлегль згадав о всіх, що в часі небезпечности для держави причинили ся до удержання мира і висказав їм подяку і признане, при чім підніе, що монархія показала ся спосібною до життя і до заключування союзів. Обговорюючи кредити на уоружене в сумі 54 мільонів корон, заповів внесене в справі пізнійшого ухваленя того кредиту. Що до „дреднотів“, заявив, що волів би, коли би та точка обговорювала ся отверто в справозданю, але не робить того закиду.

Командант маринарки гр. Монтекукколї повторив експозе виголошене в угорській делегації. При обговорюваню бюджету на рік 1909 підносить, що вставлені суми на рати на будову кораблів показали ся за низькі. Рата 20 мільонів була за низька, коли корабель коштував 26 мільонів, тим більше в низька, коли корабель коштує 40 мільонів. Після умови заряд маринарки має платити більші рати,

коли приспішена в будова трех кораблів. То стало ся.

Дел. Екснер поставив таку резолюцію: Звизає ся спільне правительство, аби при проєктах уоруженя армії сухопутної і маринарки, в случаях наглядних, в котрих неможлива є ухвала делегацій з причини, що не радять, постарала ся о дозвіл на видатки від обох правительств.

Дел. Зайц жадав поясненя що до справи будови „дреднотів“.

Командант маринарки гр. Монтекукколї заявив, що та справа виринула при кінци минушого року, а перший раз повідомлено о тім оба правительства на спільній раді міністрів дня 17 мая с. р. в Будапешті. Що до обнятих кораблів, то гр. Монтекукколї заявляє, що очевидно держава має моральні вобовязаня супротив Stabilimento tecnico, але попит на кораблі такий великий, що Stabilimento нічого не стратить, коли би заряд маринарки не обняв кораблів, бо відступить їх кому циншому.

Президент австрійского кабінету бар. Бінерт заявляє, що засідане бюджетової комісії, на котрій, як підніе дел. Зайц, зложив міністер Білянський заяву, що нічого не знає про будову нових кораблів, відбуло ся дня 16 цвітня, отже місяць перед повідомленем о тім правительства і правительство тоді зовсім не

згодило ся на будову, а стояло на тім становищі, щоби з видатками тими заждати аж до ухвал делегації. Становище отже правительства не нарушило в нічім конституційних прав делегацій.

На тім наради перервано. Слідуюче засідане нині о 10 год. рано.

Войськова комісія угорської делегації рарила в суботу рано і по полудни та полагодила майже цілий войсковий бюджет. В дебаті виринула м. и. важна справа реформи войскової карної процедури, причім угорський президент міністрів гр. Кін-Гедерварі заявив, що законопроект про нову войскову карну процедуру буде предложений державній раді вже в першій половині 1911 р. На запити кількох делегацій що до змісту нової процедури відповідав міністер війни Шенайх, однак его інформації були дуже скупі а то з тої причини, що та справа належить до компетенції обох правительств. Та й з того, що заявив міністер Шенайх, можна було прийти до переконаня, що доси не наступило порозуміння ні що до мови, в якій мають бути переводжені карні процеси в войску, ні що до прилюдности і устности. Супротив того значна частина делегацій голосувала против підвишеня платні аудиторнятові так, що та позиція перейшла малою більшостію голосів.

13)

З подорожи по Канаді.

(Зладив — К. Вербин).

(Дальше).

Усте Оттави—так говорили мені—лежить багато миль горі водою, а багато миль долі водою плывуть зелені і брунатні води побі себе і аж тоді сполучають ся разом в красну синяву ріку, котра коло Квебека стрічає ся в морем. Але то не одинока була характеристика сих рік. Тут, де наш пароплав лиш з трудом посував ся горі водою, плыла вода в Оттаві спокійно хоч і досить борзо. Але туди дальше в долину, там, де величезний міст канадійско-паціфічної залізничі переходить через ріку, видко було по піні на воді, що там починає ся ряд шипотів, котрі всякій правильній плавбі мусіли конєць зробити. Були то Lachine Rapids, пороги коло села Ляшін, що стали славно на цілу Америку, бо давали шпортовцям нагоду до карколомної забави. Підчас коли звичайні кораблі обпливали ті пороги каналом зробленим з боку, то деякі пароплави, побудовані широко і заосмотрені з боку для безпечности бальками, пускали ся долі рікою таки просто через ті пороги. Корабель гойдав ся і крутив ся на запіненій воді і мусів би був розбити ся між скалами, як би керманіч не знав тут кождий цаль своєї дороги. Але

керманіч такого корабля то син отсих берегів, по найбільшій часті індіанської крови, придивив ся вже змалку тим порогам і в своїм легонькім човні тисячі разів перепливав поміж тими скалами, заким перший раз поплив між ними пароходом. Жителі індіанського села Кауїнавага, що видніє ся онтам конєць моста, яко плавці по порогах мали таку славу, що Англіїці в 1884 р. забрали 50 з них до Судану, щоби они там так плавали по порогах Нілю, як тут по порогах ріки сьв. Лаврентія.

Характеристичне також, як то люди впали на гадку пускати ся особовими пароплавами по сих порогах. Кількох людей з Монтріяля купили були в 1843 р. малий пароплав в Наєрї (Ніагарі), котрих хотіли ужити до руху особового межн Монтріяльом а Квебеком. Корабель той треба було завести з Наєрї до Монтріяля, при чім треба було мпнати пороги повисше сих, бо каналу з боку тоді не було. Отже обіцяли двом начальникам індіанських племен по тисяч долярів, як они докажуть тої штуки. Тоді побудовали они мале деревляне судно, з котрого з боків виставали довгі палі у воду. Відтак їх люди обсадили береги і скали порогів та пустили судно само на воду. Оно перецпило щасливо, а коли на кінци порогів перевернуло ся на бік, показало ся, що тоті палі з боку не були поломані. Виходило з того, що між скалами на порогах було досить води, щоби туди можна перевести корабель, який іде досить глубоко у воду. Тоді посідали Індіанці на закуплений корабель і кождий з них кермував ним в тім місци, на котріч

перед тим добре роздивив ся. Небавком діло удало ся і корабель плыв вже по спокійній воді. Одинокий білий на пароплаві то був машиніст, котрий дістав був також тисяч долярів.

Брунатна вода підо мною ставала щораз ширша а зелена щораз більше щезала десь далеко по лівім боці, з чого я вносив, що тота вода, котра виглядала мов би якесь величезне озеро, мусить вже зовсім належати до устя Оттави. Ми пустились тепер до якоїсь вузкої брами, крізь котру вода впливала до того ніби якогось озера і небавком побачили перед собою давно оживлений краєвид. Високо понад нами піднимали ся два залізні мости, по котрих, як чув, переходили поїзди канадійско-паціфічної залізничі і залізничі Труне через Оттаву, коли їхали з Монтріяля на захід. А наша водна дорога звузила ся межн двома штучно з каміня побудованими греблями так, що між ними зробив ся лиш спуст, в котрий ми небавком заплили.

На березі показало ся знов серед зелені французке сільце з церковцею, що світила ся по переду а з котрої, видко, якраз повиходили люди, бо між церквою а сям спустом було аж чорно від людей а всі, видко, заінтересували ся були дуже нашим кораблем. Чи они хотіли повитати тих сто прогульковців, що їхали на наших кораблях. Чи може хотіли — они не ждали аж на то, що я собі подумаю, лиш їхали ся і вискакували на малий корабель, що аж страх брав, щоби він не затонув а на наших покладі виглядало небавком як на празнику.

Міністер торгівлі Геронімі займав ся резолюціями в справі більшого уважання угорського промислу в доставах для армії. На основі порозуміння з міністерством війни з дня 29 листопада 1906 р. угорське міністерство торгівлі виконує контроль над тим, чи участь Угорщини в доставах відповідає відношенню тягарів, які Угорщина поносить на мілітарні цілі. Міністер стверджує, що замовлення були в досить відповідним відношенню до квоти з виткомом 35-мільонового кредиту на будову кораблів. В тій доставі Угорщина не брала участі, бо не мав відповідних доків, що згодом поправити ся, а тоді угорське правительтво зажадало половини всіх корабельних замовлень.

По прийняттю відповідних резолюцій прийшла на дневний порядок справа мови в генеральнім штабі і войску. Референт Геґедіш заявив, що справу малярської мови представив уже міністер війни. Дел. Гельтай жалувал ся, що справа та зовсім не поступає вперед. Від 6 літ фігурують у виказах многи офіцери генерального штабу як „володіючи малярською мовою“, хоч они є навіть не розуміють. Подібно мав ся річ і зі шкільними підручниками. Гр. Апоні підчеркнув, що на Угорщині є стаціонарних аж 2600 офіцерів, приналежних до Австрії. З прочих 4462 офіцерів тільки 2474 володіють малярською мовою добре, а 355 слабо.

Секційний шеф маршалок Гофман заявив, що справу знання угорської мови офіцерами рішено лише що в 1904 р. і треба пождати бодай до 10 літ на переведення того рішення в цілости. Впрочім навіть на австрійській території суть військові школи, в котрих учать малярської мови. Що до школи піонерів, то є неможливо оснувати на Угорщині, бо в тім вимагає ся певної одноставности.

Відтак прийнято резолюцію, взиваючи правительтво, щоби постаралось о приєвнені офіцерами малярської мови.

В справі воєнних воздушних кораблів референт Геґедіш заявив, що в Еркені роблять ся вже приготування для будови. Дел. Гельтай звернув увагу на те, що Франція вста-

вила до бюджету на будову воздушної фльоти 2,000.000 фр., а на слідуючий рік прелімінує 5,000.000 фр.

Вкінці рішено перевести як найскорше докладні студії над ліченням сифіліса методом др. Ерліха і примінити єї у войску.

Грецький президент міністрів Венцельос зложив в суботу в палаті послів програмову заяву нового правительтва. Заява каже, що правительтво наміряє перевести на всіх полях публичного життя численні реформи і що програма тих реформ буде народови подана до відомости перед найближшими виборами. Правительтво буде старати ся о скріпленя порядку і дисципліни в армії і як найстрожше вступити против всіх проб заволочення ладу. Що до заграничної політики то Греція потребує мира і правительтво робить все, аби скріпити той мир.

Заяву ту прийнято гучними оплесками, коли однак на нічнім засіданню палати Венцельос поставив справу довірія, сторонники Ралліса і Мавроміхаліса виийшли з салі. Полишило ся тільки 160 послів, супротив чого засіданє з причини браку комплету замкнено. — По засіданню Венцельос заявив своїм сторонникам, що супротив неухваленя єму довірія наміряє подати ся до димісії.

Король візвав Венцельоса до себе і просив єго, аби здержав ся з димісією і явив ся на Народних зборах. Венцельос згодив ся на жадає короля і наміряє ще раз поставити справу ухваленя довірія для нового правительтва. Має то стати ся нині. В неділю ціле населенє Атин устроїло маніфестацію в честь Венцельоса.

Анґліські часописи доносять, що переговори перського правительтва з анґліськими банками о зятягненє більшої позички поступають успішно і що є надія, що по зятягненю тої позички буде могла Персія завести у себе лад і перевести реформи, яких домагає ся Англія.

— **Іменования і перенесеня.** Пан Намістник переніс конципіста поліції Авг. Згоду зі Львова до Перемишля. — Президія кр. Дирекції скарбу посунула урядника помічника для справ доменокасових Юл. Черкавського з XI до X кл. ранги.

— **Іспит кваліфікаційний** для учителів шкіл народних перед комісією іспитовою в Бучачі розпочинають ся дня 15 листопада с. р. Реченць вношеня подань до 10 листопада.

— **Огні.** В Березовиці великій тернопільської повіта згоріло минулого четверга 6 загород селянських. Причиною пожежі мала бути необережність зі стрільним оружьем.

— **Школа гончарська в Коломиї** дїждала ся мабутї сумного кінця. По тільки лігах свого встановав мав она бути в найближшій часі звинена і перенесена до иншого міста. Чи може в Коломиї не стало гончарської глини, чи якісь инші обставини стали ся того причиною, того не знаємо. Одна з львівських газет доносить, що громада міста Рашева старав ся о то, щоби тота школа там була перенесена. Директор згаданої школи був перед кількома місяцями в Рашеві, щоби там переконатися наглядно, чи Рашів надає ся на таку школу і чи громада прихильна тій справі. Отже рада міста Рашева жертвувала на ту ціль кількоморговий ґрунт, де мав би станути будинок і ухвалила на однім з послідних засідань поробити в сій справі дальші кроки у краєвих властивих.

— **Споживно-господарська Спілка у Львові.** Під такою назвою основано у Львові і вже зареєстровано товариство, котре мав небавком отворити народну молочарню, якої недостача дає ся від довного часу відчувати. До надзираючої ради сєї Спілки вибрані: предсідателем о. Володимир Яворський, парох в Жиравці, членами: М. Темницький, Іван Петрушевич, урядники „Нар. Торговлі“, Нес. Пшецькорський, урядник „Тов. Урядників і Св'ященників“, Сид. Виникий, Михайло Янович, урядники тов. „Двістер“, Юл. Балицький, ред. видавництва тов. „Просвіти“. До дирекції вийшли: пані Олена Охримовичева, жена адвоката, Юліан Мудрак, інженір, Йосиф Мажемович, урядник „Двістра“; заступники: Микола Левіцький, урядник „Краєвого Союзу кред.“ і Ем. Чесвик, урядник „Двістра“. Уділ виносить 10 К з двократною порукою, ви-

Мої сусіди так мені заступили були вигляд, що я ще ледви міг був в послідне кинути оком на то любе сільце, коли ми почали знов поволі плисти горі рікою. Як же то часи змінили ся! То була St. Anne de Bellevue, то давне місце, звідки на човнах горі рікою вибирали ся в праїсі на шівночі мисливі, що полювали на звірята даючи футра, сільце, про котре Том Мур зложив свою пісню. Коли він тут побував підчас своєї подорожі з Кінґстона до Монтріяля в 1804 р., тоді понад єго головою ще не гуркотіли залізничні, тоді ще не стили пароплави перед сільською церковцею коло того спусту. Тоді пліло ся ще вузькою індиянською човном долі Оттавою і рікою сьв. Лаврентія, французські гребці гребли до такту брунатну і зелену воду та серед глухої пустари поспівували мелодійну пісню, що кінчилась словами:

Веслуйте жваво долі водою,

Пороги вже близько і ніч надходить.

Але тепер з нашої ріки зробило ся таки велике озеро, понад котрим піднимали ся гордо дії гори. До сільця при їх споді плив не лиш наш пароплав; зі всіх закутин берегів видко було судна також аж чорні від людей, а декотрі з них таки вже допливали до причалі. З балаканки моїх сусідів довідав ся я, що значить тота вандрівка народів: то був відпуст, на котрий ішли тисячі людей „на Кальварію“ на висцу з обох згаданих гір. Нема сумніву, що то були найнижші верстви французского населеня в Канаді, що ішли на трій відпуст, але коли було на них дивити ся, то они кидали досить некористне світло на канадійських Французів.

Тоті мужчини, що курили і спльовували

заведно на всі боки, тоті жінки, що їли і балакали, були всі такі брудні, так поводити ся погано і простакувати, що аж гидко було між ними сидіти. Та й на їх чолі не було виписано, що в їх голові може якось трохи яснійше а за то з черт їх лица пробивала ся злоба і змисловість. Я длятого був дуже рад, що ми за дальшої чверть години долидали до Оки, того сільця при споді гір і там лишили наших богомольців. Коли відтак пароплав поплив дальше горі рікою, зміна, яка тепер на нїм настала, хиба вже не могла бути більша. Французи уступили ся з него, лишили ся самі Анґлосаси. Рубачі, що вибирали ся в горішні ліси, купці, що їхали за орудками до столиці, турісти, що вибрали ся на прогульку, порозсїдали ся тепер на лавках і кріслах. По них не було видко ані тої живости ані того товариського життя, що у Французів, але всі они, чи то робітники, чи купці, бідні чи багаті, були чистенькі на тілі і одежи, в своїй поставі певні себе і смілі а з їх лица пробивали ся щирість і розумність. Але мені насунув ся на гадку недалекий Квебек та станув перед очима той осідок французкої культури і я мусів нагадати собі тоту нужденну погань, з якою канадійські Анґлосаси будують свої доми і міста. При таких світлі і такій тині, хто тут годен видати вирок? Радше можна дивувати ся, які то вселякі суть люди на світлі і що навіть на сій кольоніальній землі не перестали бути такими, якими були перед сотками літ.

По полудни доплили ми до найдовших порогів на Оттаві коло місцевости Карійльон. Позаяк тут нема бічного каналу достаточної ширини для новочасних osobowych пароплавів,

то ми висіли з нашого корабля і поїхали малою побережною залізницею до Гренвіль на горішнім кінці порогів. Ми котили ся по якісь незвичайно широкій колії у вагоні старомодної будови по шляху зарослім травою. Всі забавляли ся старосвітскостию сєї залізничі, збудованої ще в 1858 р., але нікому й на гадку не прийшло героїске діло, яке сій стороні, через котру ми переїжджали, надало назву канадійських Тернопільів.

Молодий Француз, Долляк, Сієр де з'Ормо, котрий хотів доказати, що єго несправедливо називають трусом, засїв тут був в 1660 році з 16 своїми товаришами на ціле індиянське військо, що вибрало ся було збурити Монтріль. Індияни до кількох днів поробили смерть тим 17 героям, але тота шажена відвага, з якою они бороли ся, переудила червоноскірих так дуже, що они вже не пішли на Монтріаль, лиш вернули назад в свої ліси.

Під вечер зробило ся самотнійше на Оттаві, сільця і тартаки показували ся вже рідше і я здивований питає себе, чи ми таки поправді зближаємо ся в столиці Канади. Але нараз заблїсли перед нами лукові лампи електричні, вздовж берегів сунули ся ясноосвічені вози трамваєві а понад нашою рікою піднімав ся високий міст на залізних каблуках. По правім і лівім боці показало ся море домів а понад причалию, при котрій ми тепер станули, видїло ся виписане великими буквами:

(Дальше буде).

Телефон 452.

Телефон 452.

Містове бюро
" **Ц. К. ЗЕЛІЗНИЦЬ ДЕРЖАВ.**
у Львові пасаж Гавсман ч. 9

В И Д А Є

Білет складані комбіновано - окружні до всіх і зі всіх значніших місцевостей Європи важні 60, 90 і 120 днів.

Білет складані в однім напрямі на німецьких залізницях, важні 45 днів.

Білет картонові, звичайні, до всіх стаций в краю і за границею.

Асигнати

на місця в спальних вагонах.

Продаж всяких розкладів їзди і провідників.

Замовлені білети на провінцію висилають ся за поштовою післяплатою або за посередництвом дотичної залізничної стациї.

При замовленю складаного білету треба надіслати 5 корон задатку і подати день, від котрого білет має бути важним.

Телеграфічна адреса: Stadtbureau, Львів.